

Kiket véd a jogvédő?

VISSZHANG - XLIX. évfolyam 14. szám, 2005. április 8.

Válasz Zolnay Jánosnak

Kedves János! A Magyar Helsinki Bizottság-Bácsfi Diána-ügyben annyit, amennyi egy hetilap terjedelmi korlátai között leírható, már leírtam a Komoróczy Gézának adott válaszómban (Egy szó helyett kétezer, ÉS, 2005/6.). Két dolog késztet mégis arra, hogy válaszoljak Ingerkűszöb című cikkedre (ÉS, 2005/7.), ismét igénybe véve ezzel az ÉS szerkesztőinek és olvasóinak türelmét. Az egyik bírálataod érzékeny kedvessége, a másik a Vér és Becsület február 12-i tüntetése.

Hogy mondjam, hogy ne hangozzék ironikusnak: meghatott, hogy tevékenységemet, amelyet magam a véletlenszerű pályamódosítások sorozatának látok, politikai életműnek, még hozzá "az egyik legfontosabb politikai életműnek" nevezed. Nekrológokban szokták az embert ennyire feldicsérni. Megvédesz a rosszallással szemben, miszerint vonzódok "fura alakok bizarr" ügyeihez. Ezt is köszönöm Kedvességednek. De be kell látnom, a rosszallás nem alaptalan. Valóban sokszor lebilincsel a deviancia. A börtönöket járva el is szégyelltem magam, hogy olykor egy gyilkossal jobban el tudok beszélgetni, mint a derék börtönparancsnokkal.

Persze megfordult a fejemben, hogy az a fiatalember, aki szinte írói mesélőkedvvel mondta magnóra, hogyan ölt meg egy idősebb házaspárt semmiért, egy pillanat alatt megfojthatna, ahogy ott ültünk fél méterre egymástól a csukott ajtó mögött. A parancsnoki irodában viszont azon morfondíroztam, vajon hogy viselkedne velem ez a sima szavú dandártábornok, ha megint fordulna a kocka, és rabként kerülnek eléje.

Mindez persze magánügy, a Helsinki Bizottság ügyválasztásait nem a bizarrság iránti vonzalmam határozza meg - ezt nem is túrnék el tanult kollégáim. Nem az számít, hogy a sértett fura-e, hanem az, hogy milyen az eljárás. A félreértést az okozza, hogy az emberi jogok védelmét sokan valamiféle fenntartás mellett tevékenységnek képzelik: a nemes lelkű jogvédő Don Quijoteként tör lándzsát a megtiport ártatlanság mellett. Vannak ilyen ügyek is persze szép számmal. De az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyik leghíresebb esete a Soering-ügy volt: a bíróság nem járult hozzá, hogy a vádlottat kiadják az Egyesült Államoknak. Ítéletével a testület lényegében azt mondta ki, hogy az embertelen és megalázó bánásmód abszolút tilalma felette áll az igazságszolgáltatás érdekének, de még a bűnös megbüntetéséhez fűződő erkölcsi érdeknek is. Merthogy ez a Soering brutálisan meggyilkolta a menyasszonya szüleit.

Elismered, hogy a jogi védelem Bácsfinak is kijár, de lássa el a védelmét egy szokásos ügyvédi iroda. Hozzá kellene tenned: természetesen pénzért. Vagy forduljon az elvbarátaihoz, hiszen van elég jobboldali ügyvéd Pesten. Ha elfogadnám ezt a (kimondatlan) érvelést, azt fogadnám el, hogy van baloldali jogvédelem és jobboldali jogvédelem. Hogy vannak baloldali, és vannak jobboldali emberi jogok. Nos, éppen ez az, amit nem fogadok el.

Február 12-én a Vér és Becsület elnevezésű szervezet 1000 fő részvételével hungarista tüntetést tartott a Hősök terén. Ezt a tényt a Bácsfi Diánával kapcsolatos álláspontom ellenében is meg védelmében is érvként lehet használni. Lám, ha Bácsfi Diána karlengetéseit a rendőrség nem akadályozza meg, akkor a nyilas demonstrációk elfogadottá válnak, az utcát kisajátítják a neonácik. Csakhogy ennek az ellenkezője is igaz: hiába akadályozta meg a rendőrség a Magyar Jövő Csoport október 15-i demonstrációját, a sokkal erősebb, nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező Vér és Becsület tüntetethetett. Bácsfi Diána ellen rendzavarás miatt indult szabálysértési eljárás. A rendzavarást azzal követte el, hogy a náci köszöntéssel

felháborodást keltett a Terror Háza előtt. Az egyetemről való kétéves kizárásának is ez a szabálysértési elmarasztalás volt az alapja. A Vér és Becsület demonstrációja vajon senkiben nem keltett felháborodást? A Bácsfi-ügy analógiájára a demonstráció mind az ezer résztvevője ellen szabálysértési eljárást lehetett volna indítani. Csakhogy a Vér és Becsület ezer hívét előállítani a Hősök teréről sokkal sikamlósabb rendőri feladat, mint Bácsfi Diánát egy szál magában. A rendőrség Bácsfin mutatta meg kemény kezét. A veszedelmesebb neonácikat békén hagyta.

Félreértés ne essék: nem a Vér és Becsület demonstrációjának betiltása mellett érvelek. A Fővárosi Bíróság a szervezet felosztatását rendelte el. Felteszem - és remélem -, hogy ezt a döntést a Fővárosi Ítéltábla is helybenhagyja: a neonáci szervezet működése ellentétes a párizsi békeszerződés előírásaival. A szervezet felosztatása azonban még nem alapozza meg a következő demonstrációjuk betiltását: gyülekezést magánszemély is kezdeményezhet, betiltására nincs törvényes lehetőség.

Egy dolog azonban szöveget ütött a fejembe. Az indiai fiatalember bántalmazása kapcsán a rendőrség azt közölte, az elkövetéssel gyanúsított két szabadkai szerb turistavízummal érkezett Budapestre, azoknak ellenben, akik a Vér és Becsület rendezvényére vízumköteles országból érkeztek, az egyesület meghívólevele alapján állították ki a vízumot. A rövid időtartamú beutazás egy országba egyetlen külföldinek sem alanyi joga: a vízumkérelmet indokolás nélkül el lehet utasítani. De ha éppen indokolás kell: az idegenrendészeti törvény értelmében vízum csak annak adható, akinek a beutazása nem veszélyezteteti a Magyar Köztársaság közbiztonsági, nemzetbiztonsági érdekeit. Vajon miért tartották természetesnek a magyar külképviseletek, illetve a hazai idegenrendészeti hatóságok, hogy a hungaristák vendégeinek meg kell kapniuk a beutazási vízumot?

Kőszeg Ferenc

Magyar Helsinki Bizottság